

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2021/22:10

Onsdagen den 27 oktober

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

Statssekreterare Max Elger

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 5 oktober 2021

Information och samråd inför extrainsatt videomöte den 28 oktober 2021

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Klockan har passerat 10, och jag hälsar alla hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden. I dag handlar det om ekonomiska och finansiella frågor, och regeringen representeras av statssekreterare Max Elger. Jag hälsar statssekreteraren med medarbetare välkomna till dagens EU-nämndssammanträde.

Vi inleder som vanligt med återrapport. Är det något som statssekreteraren önskar kommentera?

Anf. 2 Statssekreterare MAX ELGER:

Tack för att jag har fått komma hit! På mötet den 5 oktober presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket med förslag på ändringar i EU:s regelverk för försäkringsföretag.

I den efterföljande diskussionen välkomnades paketet på ett övergripande plan av flertalet medlemsstater. Vad gäller det fortsatta arbetet lyfte några medlemsstater fram vikten av att finansiell stabilitet beaktas, och andra underströk vikten av ett riskbaserat tillvägagångssätt.

Därefter behandlades faciliteten för återhämtning och resiliens, och här godkändes Maltas återhämtningsplan.

Det fördes också en diskussion om den europeiska planeringsterminens utformning under nästa år med anledning av att terminen tillfälligt har anpassats till faciliteten för återhämtning och resiliens. Här fanns en bred samsyn hos medlemsstaterna, där flera medlemsstater pekade på vikten av att återgå till den ordinarie processen så snart som möjligt.

En annan diskussion på mötet rörde genomförandet av SURE-instrumentet. Diskussionen skedde mot bakgrund av att kommissionen nyligen har presenterat en halvårsrapport om instrumentet. På en fråga från ordförandeskapet menade några medlemsstater att SURE skulle kunna fungera som en modell för framtida krisinstrument, medan Sverige i stället betonade att SURE är ett tillfälligt instrument som inrättades på grund av de exceptionella omständigheter som covid-19-krisen medfört och att det är mycket viktigt att detta respekteras.

Vidare godkändes EU:s mandat till G20-mötet och EU:s IMFC-uttalande till årsmötena i Washington. Ministrarna godkände också slutsatser om klimatfinansiering inför COP 26, som äger rum i Glasgow i början av november.

Anf. 3 JAN ERICSON (M):

Först vill jag bara visa lite uppskattning för uttalandet från finansministern om SURE. Jag tycker att det var väldigt välformulerat, klart och tydligt och helt i linje med det som EU-nämnden har uttalat. Man skulle kunna kasta in någonting om att det hade varit bra om andra ministrar hade gjort detsamma, men jag avstår från det.

Sedan har jag en konkret fråga om RRF under punkt 5. Det står lite kryptiskt att man vill försäkra sig om att ansökningarna från tre länder, Ungern, Polen och Sverige, uppfyller kraven och så vidare. Det är lite luddigt formulerat.

Jag utgår från att detta inte gäller Sverige utan övriga två länder, men jag skulle vilja höra lite om hur diskussionerna gick. Skulle statssekreteraren kunna upplysa om det? Det är en rätt känslig fråga, och det har varit ganska mycket samtal. Hur är stämningarna kring just Ungern och Polen i de diskussioner som förs?

Anf. 4 Statssekreterare MAX ELGER:

Diskussionerna med avseende på Ungern och Polen förs främst mellan kommissionen och Ungern och Polen. Faktum är att övriga medlemsstater inte har oerhört stor insikt i hur diskussionerna löper.

På själva mötet var detta ingen omfattande diskussion, men alla emotser väl kommissionens yttrande sedermera och förslag till rådsbeslut. Men hur diskussionerna löper är faktiskt någonting som i allt väsentligt är okänt för dem som inte deltar i dem. De som deltar är alltså kommissionen och Ungern respektive Polen.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar och tackar statssekreteraren för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 1, Genomförandet av faciliteten för återhämtning och resiliens: Rådets genomförandebeslut. Detta är både en lägesrapport och en diskussionspunkt, men i EU-nämnden är det ett beslutsärende.

Anf. 6 Statssekreterare MAX ELGER:

Ordförande! Vid mötet ska faciliteten för återhämtning och resiliens återigen behandlas, och dagordningspunkten väntas inledas med en sedvanlig uppdatering av genomförandet. Här kan nämnas att det är 19 återhämtningsplaner som hittills har godkänts till en samlad volym av drygt 412 miljarder euro.

Därefter ska ministrarna ta ställning till kommissionens förslag till genomförandebeslut för ytterligare tre återhämtningsplaner. Denna gång handlar det om Estland, Finland och Rumänien. De formella besluten kommer sedermera att fattas genom skriftliga förfaranden i rådet efter mötet.

Jag ska säga några ord om dessa tre planer. Estland, till att börja med, ansöker om 969 miljoner euro i bidrag från återhämtningsfaciliteten. Det motsvarar 3 ½ procent av landets bnp år 2019. Av det totala stödet är det drygt 40 procent som går till klimatåtgärder. Där handlar det främst om utveckling av grön teknologi och åtgärder för att öka byggnaders energieffektivitet. Drygt 20 procent är avsett för digital omställning, och där handlar det om modernisering av digitala offentliga tjänster och inrättande av nya it-system för att motverka penningtvätt.

Sedan handlar det om Finland, som ansöker om 2,1 miljarder euro i bidrag, vilket motsvarar 1 procent av landets bnp. Av det totala stödet är 50 procent avsett för klimatåtgärder, däribland investeringar i grön energiproduktion samt åtgärder för att minska utsläpp i byggsektorn. 27 procent är avsett för åtgärder för digital omställning, däribland åtgärder för att motverka penningtvätt och för förbättrad cybersäkerhet.

Slutligen gäller det Rumänien, som ansöker om 14 miljarder euro i bidrag och 15 miljarder euro i lån. Bidragsdelen uppgår därmed till 6,4 procent av 2019 års bnp, vilket alltså är en rätt omfattande plan i förhållande till andra länders planer. Av det totala stödet är 41 procent avsett för klimatåtgärder och 20 procent avsett för digital omställning, däribland insatser för att förbättra tillgången till digitala tjänster inom den offentliga sektorn.

Det finns två frågor som bland annat Sverige har uppmärksammat i den förberedande diskussionen om Rumäniens återhämtningsplan. Den ena frågan gäller investeringar i distributionsnät för gas. Distributionsnätet i fråga kommer inledningsvis att i hög grad bära naturgas. Från 2030 ska det dock enbart bära förnybar gas. Kommissionen pekar här på att Rumäniens plan överlag är mycket ambitiös på det gröna området och att den bland annat innehåller åtaganden för att öka andelen förnybar energi i elnätet och att avveckla verksamheter som använder kol.

Den andra frågan rör vilket stöd planen innehåller vad gäller den sociala situationen för utsatta grupper, särskilt den romska minoriteten i landet. Kommissionen pekar här på att planen inkluderar både riktade och mer generella åtgärder för att förbättra situationen för den romska delen av befolkningen. Planen innehåller bland annat åtgärder för att implementera en minimiinkomst och för att öka tillgången till hälso- och sjukvård.

Sammanfattningsvis bedömer kommissionen att samtliga tre återhämtningsplaner lever upp till förordningens krav, inklusive att en signifikant andel av tidigare års landsspecifika rekommendationer ska adresseras. Kommissionen föreslår således att rådet ska godkänna genomförandebeslutet.

Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att Estlands, Finlands samt Rumäniens återhämtningsplaner lever upp till förordningens kriterier. Överlag bedöms återhämtningsplanerna stärka medlemsstaternas, och därmed EU:s, utveckling på sikt. Regeringen kan därför stödja kommissionens förslag till beslut.

Anf. 7 LUDVIG ASPLING (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statssekreteraren för informationen.

Till att börja med vill jag som alltid bara påpeka att vi har varit emot projektet från början. Vi tror inte på återhämtningsfonden som idé. Vi vet sedan tidigare att den europeiska planeringsterminen inte har skapat den

tillväxt som det var tänkt. Och en planeringstermin på steroider, som det här har kallats inom unionen, kommer uppenbarligen inte att bli bättre bara för att den är större.

Vi noterar också att tidigare återhämtningsplaner, till exempel den från Grekland, innehåller en hel del konstigheter, till exempel att en renoverad strandpromenad i Aten skulle vara någonting som skulle hjälpa grekerna att åstadkomma ekonomisk tillväxt. Ett annat exempel är en kurs för att förbättra grekernas kosthållning. Det här ser vi som extremt tveksamma saker.

Sverigedemokraterna har valt att inte anmäla avvikande ståndpunkt i formell mening, utan vi har i stället ett medskick till regeringen. Vi tycker att regeringen måste bli bättre på att anmärka på poster i de här programmen som är uppenbart oskäligen.

En sak som man definitivt måste titta närmare på är till exempel idén om minimiinkomsten. När unionen tidigare har finansierat socialt arbete i Rumänien har det slutat med att pengar har förskingrats och försvunnit. Det gäller till exempel Fead, om någon kommer ihåg den skandalen för några år sedan. Det här är i princip samma sak; jag vet inte vad det är som säger att det kommer att sluta annorlunda den här gången.

Ett kort medskick: Vi vill gärna att regeringen i den mån det är möjligt blir tuffare, granskar planerna och också anmärker under processens gång på saker som är olämpliga.

Anf. 8 MARIA NILSSON (L):

Ordförande! Tack så mycket, statssekreteraren, för dragningen!

Det gläder mig att statssekreteraren specifikt nämner den romska gruppen i anförandet och att det här är någonting som ni har tryckt på för.

Jag hade nog önskat att ni hade tryckt på ännu mer. Om man tittar i den beslutsplan som kommissionen har ser man att den romska minoritetsgruppen enbart nämns i en parentes. Man kan absolut framhålla att det här handlar om generella åtgärder och att det är viktigt att man inte lyfter fram grupper utan pekar på strukturella problem. Men jag skulle ändå vilja poängtera att den romska situationen i Rumänien är så pass allvarlig att den förtjänar att uppmärksammas på fler ställen i beslutshandlingarna än i en parentes.

Nu har Rumänien hamnat lite i skuggan av de rättsstatsproblem som finns i Polen och Ungern, men om man tittar på hur landet behandlar sin nationella minoritet romer skulle jag säga att det finns uppenbara rättsstatsproblem även i Rumänien. Och då har vi ändå inte kommit in på den ganska utbredda korruption som har varit uppenbar de senaste åren. Vi har sett de stora demonstrationerna och så vidare.

Finns det möjligheter för den svenska regeringen att trycka på ännu hårdare i fråga om den romska minoriteten för att få upp detta på bordet? Och hur ser regeringen på Rumäniens rättsstatsproblem, om jag får säga så, i ljuset av villkorsmekanismen och de omfattande diskussioner som med rätta finns om Polen och Ungern?

Anf. 9 HELENA BOUVENG (M):

Tack så mycket för dragningen, statssekreteraren!

Som statssekreteraren sa ansöker Rumänien om 14 miljarder euro i bidrag och 15 miljarder euro i lån. Bidragsdelen är 6,4 procent av landets bnp, och då är lånet ännu högre i procentandel av detta.

Jag har två frågor. Jag hakar på Maria Nilssons fråga om vad Sveriges regering har för tankar om att Rumänien verkligen genomför det man lovar att göra. Jag håller med om mycket av det som Maria sa.

Min andra fråga gäller vilken bedömning regeringen gör av att Rumänien faktiskt ska kunna betala tillbaka lånet. Det är ju väldigt stora pengar för ett land som det kanske inte går så bra för.

Anf. 10 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Jag vill egentligen också bara haka på med hur otroligt viktigt det är att Rumänien jobbar med sina sociala problem, specifikt den romska minoriteten. Jag skulle bara vilja höra hur ni bedömer att de åtgärder som föreslås kommer att förbättra för den romska minoriteten. Det finns en del om att höja utbildningsnivån och minimilönerna, men minimilöner spelar ju ingen roll om man inte får något jobb på grund av diskriminering. Jag skulle ändå vilja få lite mer om bedömningen när det gäller den romska minoriteten och återhämtningsplanen.

Anf. 11 Statssekreterare MAX ELGER:

Till att börja med lyfter Aspling, Sverigedemokraterna, med flera frågeställare upp frågan om korruption. Det är väl känt att Rumänien har brottats och brottas med denna problematik. När det gäller återhämtningsfonden gör kommissionen bedömningen att medlemslandet har upprättat adekvata rutiner för att dessa medel ska hanteras på erforderligt sätt. Det är alltså ett av de kriterier man utvärderar planen efter. Vi ser i innevarande läge ingen anledning att göra en annan bedömning än kommissionen.

Detta gäller planen som sådan och de förhållanden som vi ska diskutera i morgon. Vad sedan gäller den allmänna korruptionsproblematiken är jag tyvärr ingen stor expert, men jag har inte hört någon annan uppgift än att detta *är* ett problem i sagda medlemsland.

Sedan gällde det den romska minoriteten och om vi kan göra något ytterligare i detta sammanhang. Jag ser egentligen inte det. Planen är vad den är. Kommissionen har föreslagit detta genomförandebeslut. Det kommer med allra största sannolikhet att genomföras på detta sätt, eftersom de allra flesta medlemsländer ställer sig bakom kommissionens rekommendationer därvidlag.

Det vi har gjort är att med rätt stor emfas lyfta denna fråga i de diskussioner vi har haft. Jag tror att vi på detta sätt, även om det endast syns i en parentes, möjligen har bidragit till att just denna parentes syns. Det skulle inte förvåna mig.

Slutligen var det Bouvengs frågor. Mina anteckningar är lite otydliga, men som jag uppfattade det handlade den första om huruvida jag gör bedömningen att detta skulle vara möjligt att genomföra utan stora risker för korruption etcetera. När det gäller korruptionen gör kommissionen, i enlighet med vad jag har sagt, denna bedömning, och vi har inte sett någon anledning att avvika. Men time will tell.

När det gäller återbetalningsförmågan befinner sig Rumänien just nu i ett underskottsförfarande och väljer likafullt att ta upp dessa lån. De är förhållande lite mer förmånliga än andra lån landet skulle behöva ta upp för att finansiera sina göranden och låtanden, men kommissionens bedömning är att medlemslandet sedermera ska ta sig ur underskottsförandet och få grepp om sina offentliga finanser.

Jag tror inte att återhämtningsplanen bidrar menligt till detta. Det skulle överraska mig. Tvärtom får man rätt stora bidrag, och de borde kunna användas för att avlasta de offentliga finanserna. Detta är ju inget nytt problem i Rumänien, och jag ska inte göra någon stark prognos på när de får grepp om sina offentliga finanser.

Till saken hör också att man momentant har en regeringsskris. Det är svårt att i innevarande läge säga att det är en fast hand som styr en konsolideringsprocess.

Slutligen frågade Ilona Szatmari Waldau om vi tror att återhämtningsplanen kommer att förbättra den romska minoritetens situation. Ja, jag tror det. Det finns vissa riktade inslag, inte minst med avseende på att försöka stärka skolgången hos barn, som jag tror är förnuftiga, även om de kostnadsmässigt inte utgör en väsentlig del av planen. Jag tror även att de allmänt hållna åtgärderna kommer att bidra positivt.

Jag skulle dock bli mycket förvånad om återhämtningsinstrumentet i sig löste en problematik som man haft under en mycket lång tid. Det kan på marginalen ge ett positivt bidrag, men det krävs säkerligen ytterligare åtgärder för att åtgärda denna problematik som ju har funnits en längre tid.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Övriga frågor. Är det någonting där som statssekreteraren önskar kommentera?

Anf. 13 Statssekreterare MAX ELGER:

Nej.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Då noterar vi och tackar för informationen.

Då tackar vi statssekreteraren med medarbetare för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde och önskar lycka till vid det kommande rådsmötet – och naturligtvis en trevlig onsdag! Hoppas att solen också gluttar fram under eftermiddagen.

Anf. 15 Statssekreterare MAX ELGER:

Tack för det, och detsamma önskas nämnden.

Innehållsförteckning

2021/22:10
27 oktober

§ 1 Ekonomiska och finansiella frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statssekreterare MAX ELGER	1
Anf. 3 JAN ERICSON (M)	2
Anf. 4 Statssekreterare MAX ELGER	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statssekreterare MAX ELGER	2
Anf. 7 LUDVIG ASPLING (SD).....	3
Anf. 8 MARIA NILSSON (L).....	4
Anf. 9 HELENA BOUVENG (M)	4
Anf. 10 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	5
Anf. 11 Statssekreterare MAX ELGER	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 13 Statssekreterare MAX ELGER	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 15 Statssekreterare MAX ELGER	6